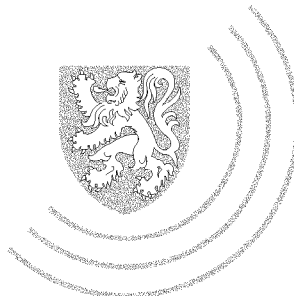

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

27 oktober 1998

BELEIDSBRIEF

Gelijkekansenbeleid

**Gelijke kansen in Vlaanderen
Langzaam ? Maar zeker !**

Beleidsprioriteiten 1998-1999

ingediend door mevrouw Brigitte Grouwels,
Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijkekansenbeleid

INHOUD

	Blz.
1. BELEIDSORIËNTATIE	3
2. REALISATIES 1998	4
2.1. Beleidsondersteunende structuren	4
2.1.1. De Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen (GKV)	4
2.1.2. De Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen	5
2.2. Initiatieven en maatregelen	5
2.2.1. Wetgeving	5
2.2.2. Onderzoek	5
2.2.3. Sensibilisering	6
2.2.4. Concrete acties	6
2.2.5. Overleg met het werkveld	6
2.2.6. Ondersteuning van het beleid	7
2.2.7. Emancipatie-effectenrapportering (EER)	7
2.2.8. Basisstatistieken	7
3. OVERZICHT VAN RESULTATEN IN CIJFERS	7
3.1. Bestedingen	7
3.2. Evolutie in de begroting	9
4. RESOLUTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT	9
5. ACTIEPLAN 1999	10
5.1. Het gelijkekansenbeleid voor vrouwen en mannen	10
5.1.1. Algemeen en ondersteunend beleid	10
5.1.2. Evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in de besluitvorming ...	12
5.1.3. Vrouwen op de arbeidsmarkt	13
5.1.4. Migrantenvrouwen	14
5.1.5. Opvolgen van internationale verdragen en richtlijnen	14
5.2. Het gelijkekansenbeleid voor bijzondere doelgroepen	14
5.2.1. Lesbische vrouwen en homoseksuele mannen	14
5.2.2. Personen met een handicap	15
5.2.3. Migranten	16

1. BELEIDSORIENTATIE

De laatste jaren tekenen er zich geleidelijk een aantal ontwikkelingen af in de *wijze van beleidsvoering*.

Steeds meer wordt de nadruk gelegd op een langetermijnbenadering waarbij men strategische doelstellingen formuleert met betrekking tot déze ontwikkelingen waarop men als overheid invloed wil uitoefenen en welbepaalde resultaten wil behalen. Van belang hierbij is dat men vooraf aangeeft welke de kritische succesfactoren zijn om deze doelen te bereiken. Er is niet alleen een voorbereiding nodig van het beleid, het moet ook regelmatig geëvalueerd worden en zonodig kunnen bijgestuurd worden.

Dit geldt ook voor het gelijksamenbeleid.

Het uitgangspunt voor het gelijksamenbeleid in Vlaanderen is nog steeds het waarborgen van gelijke kansen voor alle burgers door het voeren van een gestructureerd en geïntegreerd beleid. Het uiteindelijke doel op langere termijn is het opheffen van alle feitelijke ongelijkheden die in schril contrast staan met de juridische gelijkheid, die zo goed als bereikt is voor iedereen.

In elk geval mogen er nu geen nieuwe ongelijkheden meer gecreëerd worden. Dit vergt een voortdurende waakzaamheid en het onderzoeken van mogelijke negatieve effecten van ogenschijnlijk “genderneutrale”¹ maatregelen. Dit wijst op het belang van *effectrapportering*. Daarnaast blijven initiatieven nodig in déze situaties waar er nog feitelijke ongelijkheden worden vastgesteld.

De afgelopen jaren is er een verschuiving waar te nemen in de beleidsmatige aanpak van het gelijksamenbeleid. Het voeren van een inclusief of mainstreamingbeleid² wordt internationaal erkend als instrument om gelijke kansen te bevorderen op alle domeinen van het maatschappelijke leven, naast het voeren van een verticaal of specifiek gelijksamenbeleid.

Ook in Vlaanderen heeft men gedeeltelijk geopteerd voor een horizontaal of inclusief beleid. Dit wil zeggen dat alle Vlaamse ministers verantwoordelijk zijn voor het bevorderen van gelijke kansen op zijn of haar beleidsterrein.

Het horizontaal of inclusief beleid is in uitbouw. Daarnaast voert de Vlaamse minister van het Gelijksamenbeleid een specifiek gelijksamenbeleid. Een horizontaal beleid kan ook maar succesvol zijn wanneer aan een aantal kritische succesfactoren is voldaan: de politieke wil moet aanwezig zijn, binnen de administratie moet ieder departement een geëngageerde verantwoordelijke “gelijke kansen” hebben met een duidelijk afgelijnd takenpakket.

Bovendien moet het gevoerde gelijksamenbeleid continu worden opgevolgd en geëvalueerd. De vervulling van deze voorwaarden is essentieel om het horizontale beleid succesvol te maken. Zoniet dreigt het onzichtbaar te worden en te verdwijnen.

¹ De letterlijke vertaling van ‘gender’ is geslacht. Maar de term houdt veel meer in. Gender verwijst niet naar de biologische sekseverschillen, maar naar de sociaal-culturele constructie van vrouwelijkheid en mannelijkheid en naar de onderlinge relatie tussen vrouwen en mannen.

² Het doordringen van het genderperspectief en het gelijksamenperspectief op alle domeinen van het sociaal, economisch en politieke leven wordt ‘mainstreaming’ genoemd.

Ook dan nog blijft een *specifiek gelijkekansenbeleid* nodig om de grote krachtlijnen voor een gelijkekansenbeleid te bepalen, de resultaten op te volgen en zonodig de bevoegde diensten en overheden te wijzen op zwakke plekken, om de deskundigheidsbevordering en methodiekontwikkelingen op te volgen of zelf te ontwerpen.

Het specifieke Vlaamse gelijkekansenbeleid is opgebouwd rond twee assen. Ten eerste richt het beleid zich op het bevorderen van gelijke kansen voor vrouwen en mannen op alle maatschappelijke domeinen en alle beslissingsniveaus. Ten tweede richt het gelijkekansenbeleid zich op het bevorderen van gelijke kansen voor die groepen die omwille van hun afkomst, seksuele geaardheid of handicap af te rekenen hebben met een feitelijke discriminatie of met onvoldoende gelijke persoonlijke en maatschappelijke kansen.

Een algemeen aandachtspunt voor de nieuwe wijze van beleidsvoering zal het gebruik zijn van éénduidige eenvoudige begrippen. Zo zoeken we naar betere begripsomschrijvingen voor gender, mainstreaming, Emancipatie-effectenrapportering.

2. REALISATIES 1998

Een kritische succesfactor om het gelijkekansenbeleid te doen slagen, is het kunnen beschikken over de nodige structuren, middelen en personeel.

2.1. Beleidsondersteunende structuren

2.1.1. De Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen (GKV)

Op 10 oktober 1995 keurde de Vlaamse regering de oprichting goed van een administratieve cel Gelijke Kansen in Vlaanderen. Deze cel staat onder het rechtstreeks gezag van de secretaris - generaal van het Departement Coördinatie. De cel ging van start met 1 directeur (A2) en werd in juni 1996 uitgebreid met 1 medewerker (C1). Een adjunct van de directeur werd bij mutatie toegewezen. (Departement LIN). Deze functie werd echter slechts kortstondig ingevuld.

Om de continuïteit van de dienstverlening (intern en extern) te kunnen waarborgen en een nog betere invulling te kunnen geven aan de nieuwe opdrachten die gegeven werden aan de cel, werd een *personeelsplan* opgesteld met bijhorende tijdsregistratie. Hieruit bleek de noodzaak tot versterking van de cel met een hoofdmedewerker en twee adjuncten van de directeur. Als bijkomende opdrachten werd er verwezen naar de opvolging van de uitvoering van het decreet houdende de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de adviesorganen, de opvolgingsrapportering van het Actieplatform van Peking, het selecteren van thema's en opvolgen van studies in het kader van het beleidsondersteunend onderzoek, het invullen van de coördinatieopdracht inzake de toegankelijkheid, het helpen operationaliseren van nieuwe instrumenten zoals de Emancipatie-effectenrapportering, nieuw wetgevend werk ondermeer over de vertegenwoordiging van vrouwen in de besluitvorming.

Tot op heden werd goedkeuring bekomen voor de aanwerving van een bijkomend contractueel personeelslid met een universitaire opleiding voor de periode van 1 jaar en een hoofdmedewerker (B1).

2.1.2. De Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen

De samenstelling van de Commissie bleef ongewijzigd behoudens de wisseling van de vertegenwoordiger van het departement WIM. De commissie vergaderde sporadisch mede ingevolge ziekte vanwege de voorzitter.

Ondertussen werd er op departementaal vlak wel gestart met werkgroepen die elk een actieplan opstellen. In de toekomst zal de cel Gelijke Kansen met deze departementale ankerpunten bilateraal samenwerken.

De plenaire groep zal nog enkel vergaderen over interdepartementale projecten en de grote krachtlijnen voor de te voeren acties in de departementen.

2.2. Initiatieven en maatregelen

2.2.1. Wetgeving

- het decreet van 13 mei 1997 houdende de opvolging van de resoluties van de Wereldvrouwenconferentie die van 4 tot 14 september 1995 in Peking heeft plaatsgehad. De verplichte jaarlijkse rapportering in opvolging van dit decreet vormt een nieuw instrument van inclusief beleid. Er werden reeds twee opvolgingsrapporten voorgelegd aan het Vlaams Parlement;
- het decreet van 15 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen. Ook hier is een opvolgingsrapportering in voorbereiding.

2.2.2. Onderzoek

In dit kader werd er zowel beroep gedaan op eigen kredieten als op de mogelijkheden die geboden worden via het programma Beleidsgericht Onderzoek van de Vlaamse minister bevoegd voor Wetenschapsbeleid. De onderzoeksoopdrachten die via het Vlaamse wetenschapsbeleid zijn toegewezen, hebben een langlopend karakter. De thema's die goedgekeurd werden voor 1998 zijn de volgende: Vrouwen en besluitvorming; Combinatie Gezin en Arbeid; Welzijn bij homo's, lesbiennes en biseksuelen; Ouderschap en homoseksualiteit; Aandacht voor de dovengemeenschap-behoefte aan ruim wetenschappelijk onderzoek

Met de eigen kredieten wordt in hoofdzaak kortlopend actieonderzoek gestimuleerd dat rechtstreeks aansluit bij het beleid dat de Vlaamse minister van Gelijkekansenbeleid op dat ogenblik wil voorbereiden of uitvoeren. De belangrijkste opdrachten voor 1997-1998 waren:

- Actieonderzoek naar evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de politieke besluitvorming;
- Voorbereidend onderzoek naar de oprichting van een Talentenbank voor Vrouwen in Vlaanderen;
- Onderzoek Toegankelijkheid: inventarisatie en knelpunten in de regelgeving en opdrachten voor een Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid.

2.2.3. Sensibilisering

Bij het dichten van de kloof tussen de “de jure” en “de facto” discriminaties is het sensibiliseren van een groot publiek een zeer belangrijk instrument. In dit verband werd er voor alle doelgroepen gewerkt aan de positieve beeldvorming en een beter begrip van de problematiek. Dit gebeurde in 1997-1998 via de ondersteuning van activiteiten van het werkveld. In 1998 werd ook voor het eerst een subsidiegids opgesteld waarin de prioritaire doelgroepen en soort van activiteiten die in aanmerking komen voor projectsubsidies worden beschreven. Dit jaar zijn vooral een groot aantal initiatieven ondersteund in het kader van de sensibilisering van de vijftigste verjaardag van het vrouwenstemrecht.

2.2.4. Concrete acties

Naast onderzoek en sensibilisering worden acties van het werkveld gesteund waarbij de aandacht gaat naar methodiekontwikkeling voor de doelgroepen, rol doorbrekende activiteiten, opvang en begeleiding van leden van de doelgroep. Speciaal naar de doelgroep van de holebi zijn er in 1997-1998 twee belangrijke initiatieven genomen inzake methodiekontwikkeling. Het Centrum voor Levens- en Gezinsvragen werkt aan het opstellen van een handleiding voor hulpverlening aan lesbische vrouwen. Op gemeenschappelijke initiatief van de Vlaamse ministers van Welzijn en van Gelijkekansenbeleid werkt het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk samen met de Federatie Werkgroepen Homoseksualiteit rond een project ‘Toegankelijkheid in de welzijnssector voor holebi’s’.

2.2.5. Overleg met het werkveld

Het overleg met het werkveld is een belangrijk instrument. Dit overleg heeft in de voorbije drie jaar diverse vormen aangenomen. Vaak informeel, maar ook formeel en stilaan in structurele vormen.

Ondanks het feit dat het gelijkekansenbeleid in Vlaanderen vrij recent is, werden er reeds een aantal structurele stappen gezet zoals de nominatimsubsidie aan de vzw Nederlandstalige Vrouwenraad (NVR). De NVR vervult een koepelfunctie voor een groot aantal van de vrouwenorganisaties en kan instaan voor het betrekken van een aantal NGO's bij het beleid. In 1998 werden voor het eerst de opdrachten verduidelijkt. Voortaan zullen ook de resultaats- en inspanningsverbintenissen via meetfactoren worden opgevolgd.

Er is een prospectie gebeurd omtrent de oprichting van een inspraakorgaan voor holebi's. Deze prospectie wees uit dat de tijd hiervoor nog niet rijp is bij de doelgroep.

2.2.6. Ondersteuning van het beleid

Via nominatimsubsidies in de begroting wordt de werking van specifieke organisaties gefinancierd, opdat ze het Vlaamse gelijkekansenbeleid inhoudelijk mee zouden ondersteunen. Onder deze rubriek vermelden we het documentatiecentrum Rol en Samenleving (RoSa vzw) dat gespecialiseerd is in het verzamelen en ontsluiten van informatie en documentatie over gelijke kansen, feminisme en vrouwenstudies. Daarnaast is er de vzw Gynaika die gegevens over vrouwen en kunst in de brede betekenis verzamelt en ontsluit, en o.a. tentoonstellingen en kunsthappenings organiseert. Beide organisaties vervullen zowel een rol in de informatieverschaffing naar het publiek als naar het beleid.

2.2.7. Emancipatie-effectenrapportering (EER)

Er werd er een instrument ontwikkeld voor de doorlichting van beleidsvoornemens op hun gendervriendelijkheid. Dit is een instrument voor inclusief beleid.

Rond de EER werd op 6 maart 1997 een studiedag georganiseerd met de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen en de Nederlandstalige Vrouwenraad voor alle vrouwenorganisaties, emancipatieambtenaren op alle niveaus en de ambtenaren van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

2.2.8. Basisstatistieken

Er werd een onderzoek verricht naar de behoefte aan statistieken en de hiaten in de huidige dataverzameling inzake man/vrouw. De behoeften en hiaten werden doorgegeven aan de verschillende departementen, die in samenwerking met de Administratie voor Planning en Statistiek instaan voor de verdere opvolging ervan. Dit is een instrument voor inclusief beleid.

In de VRIND, een jaarlijkse publicatie van de Vlaamse Gemeenschap over de resultaten en beoogde effecten van het Vlaamse beleid, zullen in 1998 voor het eerst genderindicatoren worden opgenomen.

3. Overzicht van resultaten in cijfers

3.1. Bestedingen

De begroting inzake gelijkekansenbeleid stijgt jaarlijks waardoor nieuwe initiatieven kunnen worden op gang getrokken. De bestedingsgraad is zeer hoog wat erop wijst dat het niet ontbreekt aan goede initiatieven.

TOTALE BESTEDINGEN PER JAAR

Jaar	BA	Begroting	Besteed
1996	01.01	46.500.000	43.090.344
1997	12.01	21.400.000	20.400.000
	33.01	31.500.000	30.853.317
	33.03	7.200.000	7.200.000
	33.04	1.000.000	1.000.000
Totaal		61.100.000	59.453.317

BESTEDINGEN PER JAAR OPGESPLITST PER DOELGROEP

Jaar	BA contr.	vrouwen	%	holebi	%	migranten	%	handicap	%	gemengd	
1996	(01.01)										
	contract	11.778.060	27	8.164.183	19	-	-	-	-	1.880.652	4
	subsidie	14.430.698	33	2.474.020	6	3.000.000	7	3.185.000	7	-	-
Totaal		26.208.758		10.638203		3.000.000		3.185.000		1.880.652	
1997											
	12.01	3.245.237	16	7.953.488	39	2.000.000	10	3.205.737	15		
	contract										
	33.01	19.232.190	62	1.297.000	4	1.425.000	5	6.949.127	22	1.800.000	6
	project										
	33.03	7.200.000									
	RoSa-nom.										
	33.04	1.000.000									
	NVR-nom.										
Totaal		30.677.427		9.250.488		3.425.000		10.154.864		1.800.000	

BESTEDINGEN PER MEETBAAR INSTRUMENT

Jaar	sensibiliseren	onderzoek	concrete acties	beleidsondersteuning	contacten met werkveld
1996	23.977.253	11.692.360	9.343.000	---	---
1997	23.511.460	12.862.861	9.755.190	7.200.000	1.000.000

BESTEDINGEN PER MEETBAAR INSTRUMENT PER DOELGROEP

1996	vrouwen	holebi	migrant	handicap	gemengd
sensibiliseren	9.350.050	10.392.203	1.050.000	3.185.000	1.880.652
onderzoek	9.692.360	-	1.200.000	-	-
concrete acties	9.147.000	246.000	750.000	-	-
1997					
sensibiliseren	7.947.237	7.037.419	245.000	4.309.737	1.998.440
onderzoek	6.235.000	-	2.000.000	5.055.127	-
concrete acties	8.295.190	240.000	1.180.000	790.000	
beleidsonderst.	7.200.000				
cont. werkveld	1.000.000				

3.2. Evolutie in de begroting

		1996	1997	1998	1999
BA		NGK	NGK	NGK	NGK
01.01	allerhande uitgaven	46,5	-	-	-
12.01	allerhande uitgaven mbt emancipatie en GKB	-	21,4	36,4	22,0
33.01	subsidies mbt emancipatie en GKB	-	31,5	16,5	42,5
33.03	subsidie aan vzw RoSa	-	7,2	7,2	9,0
33.04	subsidie aan vzw NVR	-	1,0	1,0	1,6
33.05	uitgaven mbt Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid	-	-	8,5	8,5
33.06	subsidie aan vzw Gynaika	-	-	5,0	5,0
33.07	subsidie aan de Talentenbank	-	-	-	0
	Totaal	46,5	61,1	74,6	88,6

4. Resoluties van het Vlaamse Parlement

Op 29 april 1998 werd door het Vlaams parlement de resolutie aangenomen betreffende de opmaak van een voortgangsnota overeenkomstig het decreet van 13 mei 1997 houdende de opvolging van de resoluties van de Wereldvrouwenconferentie die van 4 tot 14 september 1995 in Peking heeft plaatsgehad.

Naar aanleiding van de bespreking van de eerste voortgangsnota, in uitvoering van het decreet van 13 mei 1997, met de minister bevoegd voor het gelijkekansenbeleid heeft het Vlaamse Parlement een resolutie aangenomen met een aantal vragen naar de Vlaamse regering ter verbetering van de opvolging van de resoluties van de Wereldvrouwenconferentie van Peking in 1995.

Er wordt aan de Vlaamse regering gevraagd om:

- *het Emancipatie Effecten Rapport te operationaliseren als belangrijk instrument om huidige en toekomstige beleidsmaatregelen te screenen;*
- *een uniform opvragingssysteem te gebruiken bij de inventarisatie van alle maatregelen ter uitvoering van de resoluties van de Wereldvrouwenconferentie;*
- *de resoluties van de Wereldvrouwenconferentie om te zetten in concrete acties ten behoeven van de verantwoordelijke ministers;*
- *de Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen te versterken om haar opdracht van beleidsvoorbereiding, -ondersteuning en -opvolging naar behoren te vervullen;*
- *de Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen op te nemen in het organigram van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap;*
- *de VOI's te betrekken bij de opmaak van de voortgangsnota;*
- *vorming te voorzien voor de verantwoordelijken van de departementen en de VOI's;*
- *de werking van de Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen te optimaliseren door de opdracht van de leden op te nemen in hun effectief takenpakket.*

Bij de opmaak van het tweede voortgangsrapport werd rekening gehouden met de vormelijke aspecten van de resolutie. Alle gegevens werden opgevraagd via een uniform opvragingssysteem. Er kwam een grotere respons van de administraties. Meer dan de helft van de VOI's, die allen rechtstreeks werden aangeschreven, heeft geantwoord.

Het Actieplatform is nog te weinig gekend bij de verschillende departementen, VOI's en NGO's. In het najaar 1998 zal aan de Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen de opdracht gegeven worden om een **studiedag** te organiseren voor de verantwoordelijke van de verschillende departementen. De doelstellingen van het Actieplatform moeten verduidelijkt worden en de departementen moeten aangemoedigd worden om **concrete actieprogramma's te ontwikkelen**.

Momenteel is er nog steeds geen sprake van een echt inclusief beleid in de diverse beleidsdomeinen. De eerste stappen waren nochtans gezet met de oprichting van de Interdepartementale Commissie Gelijke Kansen. Dit jaar werden **departementale werkgroepen** opgericht om het inclusieve beleid mee gestalte te geven.

Om de gendergevoeligheid binnen het beleid van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te verhogen, zal de toepassing van de **Emancipatie-effectenrapportage** (EER) gepromoot worden. De projecten rond de promotie van de EER worden uitvoering besproken in het actieplan 1999.

Om versterking van de Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen te krijgen werd een **personeelsplan** en een tijdsregistratie opgemaakt. De Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen wordt vermeld in de gids van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap maar de Cel wordt niet opgenomen in het organigram.

5. Actieplan 1999

In het actieplan wordt een onderscheid gemaakt tussen een gelijkekansenbeleid voor vrouwen en mannen enerzijds en een gelijkekansenbeleid voor minderheidsgroepen anderzijds. Er mag niet uit het oog verloren worden dat vrouwen een meerderheid zijn. De problematiek van minderheden is fundamenteel anders dan deze van vrouwen, en wordt grotendeels door andere ministers behartigd.

Het Actieplan 1999 bouwt verder op initiatieven van 1998. Sommige acties en projecten lopen gewoon verder. Andere acties zijn nieuwe initiatieven in het bevorderen van de verschillende beleidsprioriteiten zoals gesteld in de beleidsbrief 1999.

5.1. Het gelijkekansenbeleid voor vrouwen en mannen

5.1.1. Algemeen en ondersteunend beleid

a) Projectsubsidies

Vrouwengroepen en -organisaties zijn belangrijke partners in het emancipatieproces en in de mentaliteitswijziging voor gelijke kansen. Zij blijven ondersteund via subsidies. Een subsidiegids, aangepast aan de prioriteiten 1999, zal worden opgesteld.

Drie organisaties, die een belangrijke beleidsondersteunende functie vervullen, worden nominatim gesubsidieerd. De vzw Rol en Samenleving -Documentatiecentrum (RoSa) vervult een informatiefunctie. De vzw Nederlandstalige Vrouwenraad legt een belangrijke link met de vrouwenbeweging. Vzw Gynaika, het kunstproject dat vrouwen in de kunst zichtbaar maakt en promoot, is een communicatiepartner om de gelijkekansengedachte ingang te doen vinden bij het grote publiek.

b) Gelijke kansen op internet

Er wordt momenteel gewerkt aan een website Gelijke Kansen in Vlaanderen, binnen de website van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Zowel de structuren van het Vlaamse gelijkekansenbeleid, als alle initiatieven en publicaties zullen worden voorgesteld op deze website. Bovendien krijgen de organisaties die nominatim gesubsidieerd worden een plaats binnen deze website. Voor andere vrouwenorganisaties worden links voorzien.

De nieuwe informatietechnologieën zijn een belangrijk instrument voor vrouwen om deel te blijven nemen aan het maatschappelijke leven in de toekomst. Vergelijkende studies wijzen uit dat vrouwen meestal uit de boot vallen, wegens de 'mannelijkheid' van aangeboden sites of methoden. Projecten van vrouwenorganisaties in het kader van hun aanwezigheid op internet zullen worden gestimuleerd en gesubsidieerd.

c) Emancipatie-effectenrapportage (EER)

EER is een instrument dat vaak verborgen en onopzettelijk scheve genderdimensie in beleidsvoornemens blootlegt en zo de kans biedt om een evenwichtiger beleid te formuleren.

Binnen het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap moet de gendergevoeligheid nog worden verhoogd. Hiertoe zal de toepassing van de EER worden gepromoot. De techniek van de EER moet ertoe bijdragen dat ook in het structurele beleid aandacht uitgaat naar gelijke kansen voor vrouwen en mannen. Aan de hand van enkele pilootprojecten, aangebracht door de departementale werkgroepen gelijke kansen, zal men het instrument leren gebruiken. Er zullen gemengde projectgroepen worden opgericht met materie-deskundigen en met een genderspecialist. Deze laatste zal door een extern deskundig bureau moeten geleverd worden.

Het bestaande EER-instrument werd in eerste instantie ontworpen voor het beleidsniveau van de Vlaamse Gemeenschap. Het gelijkekansendenken en de gendergevoeligheid moet echter op alle beleidsniveaus en -terreinen ingang vinden. Van meet af aan moet het lokale beleidsniveau betrokken worden. Zij staan immers het dichtst bij de bevolking. Het lokale niveau kan een belangrijke rol spelen in de mentaliteitswijziging ten voordele van het gelijkekansendenken. In opdracht van de Vlaamse minister van Gelijkekansenbeleid wordt er gewerkt aan de ontwikkeling en de toepassing van het EER-instrument op lokaal niveau. Het is de bedoeling een praktisch werkinstrument te creëren, met hierbijgaand de nodige sensibilisatie, vorming en training.

Er zal verder gezocht worden naar middelen om het genderbewustzijn te bevorderen in alle domeinen van de samenleving en de politiek in het bijzonder.

d) Basisstatistieken voor gelijkekansen voor vrouwen en mannen

Onderzoekers en beleidsmensen worden nog steeds geconfronteerd met de schaarste en de onvolledigheid van het cijfermateriaal en statistische gegevens ivm de gelijkekansenproblematiek.

Er zal een opdracht gegeven worden om verder genderindicatoren te ontwikkelen die op kwantitatieve manier de evoluties van het gelijkekansenbeleid weergeven, zodanig dat de effecten van het beleid regelmatig kunnen worden gemeten.

5.1.2. Evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in de besluitvorming

De Vlaamse minister van Gelijkekansenbeleid zal werken aan de structurele en culturele wijzigingen die nodig zijn voor de gelijke toegang van vrouwen en mannen aan de politieke, economische, sociale en culturele besluitvorming.

a) Evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in beheersorganen van de Vlaamse Overheid

Naar analogie met het decreet van 15 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen, wordt een decretaal initiatief naar de beheersorganen van de Vlaamse Overheid verder voorbereid. Er moet bovendien verdergewerkt worden aan de sensibilisering rond dit principe.

b) Evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in de politieke besluitvorming

In de Septemberverklaring 1998 neemt de Vlaamse regering zich voor de deelname van vrouwen aan het politieke leven ten volle aan te moedigen.

In de eerste helft van 1998 werd in opdracht van de Vlaamse minister van Gelijkekansenbeleid een actieonderzoek gevoerd door de Nederlandstalige Vrouwenraad naar concrete maatregelen ter bevordering van de evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen aan de politieke besluitvorming. Dit actieonderzoek leidde tot het opstellen van een 10-puntenprogramma dat gedragen wordt door de politieke vrouwengroepen en vrouwelijke parlementsleden van de democratische politieke fracties.

Een aantal van deze voorstellen zullen uitvoering krijgen in 1999. Zo vermelden we dat de activiteiten van politieke vrouwengroepen en socio-culturele organisaties ter bevordering van een evenwichtige deelname van vrouwen en mannen aan de politieke besluitvorming, zoals o.m. onderzoek, bewustmakingscampagnes, vorming en training, positieve acties, mentorprogramma's, ... projectmatig worden ondersteund.

Ook wordt momenteel overlegd op welke wijze de politieke vrouwengroepen structureel kunnen worden ondersteund voor het uitvoeren van een aantal van deze taken en onderzocht

met welke instrumenten het beleid inzake 'vrouwen en besluitvorming' verder moet worden ondersteund.

c) Begeleidende maatregelen

Als er naar evenwichtige deelname van vrouwen en mannen aan de politieke besluitvorming wordt gestreefd dan moet men ook zorgen dat er voldoende kandidaten zijn. Een **talentbank** kan hierbij een hulpmiddel zijn omdat zij enerzijds gekwalificeerde vrouwen opspoort die interesse betonen voor een functie en anderzijds de profielen analyseert van de vacante functies in advies- en beslissingsorganen. Er werd een actieonderzoek uitgeschreven in de eerste helft van 1998 om de opdrachten van zo'n talentbank uit te klaren en aan te geven welke acties moeten ondernomen worden om een talentbank operationeel te maken. Uit het interimrapport van het actieonderzoek blijkt dat de opdracht ruimer moet zijn dan een databank te ontwikkelen. De Talentenbank moet organisaties overtuigen van het belang van een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen. Vrouwen moeten gesensibiliseerd worden voor het opnemen van verantwoordelijke functies. Zij moeten hiertoe worden gevormd. Actieve bemiddeling is vaak noodzakelijk. Begin 1999 zal effectief van start gegaan worden. Er wordt nu werk gemaakt van de administratieve ondersteuning. Er zal een opdracht gegeven worden voor de uitbouw van een relationele databank met enerzijds fiches over kandidaten en anderzijds gegevens over advies- en beheersorganen.

Alle politieke vrouwengroepen en de Vlaamse vrouwelijke parlementsleden signaleren de behoefte aan een '**Stem vrouw**' campagne over de partijgrenzen heen. Hiertoe zal een initiatief genomen worden in overleg met de Minister-president, verantwoordelijk voor het globale communicatiebeleid van de Vlaamse regering. Voor deze campagne zal er samengewerkt worden met de federale minister bevoegd voor het gelijkekansenbeleid.

5.1.3. Vrouwen op de arbeidsmarkt

Vanuit het gelijkekansenbeleid ondersteunen we de aanbeveling van de sociale partners in hun kaderakkoord voor werkgelegenheid 1998-2000 tav de laaggeschoolden. Zij stellen dat voor laaggeschoolde vrouwen een pro-actieve en creatieve aanpak noodzakelijk is gericht op het wegwerken van de specifieke drempels voor het zoeken naar en vinden van werk. Samen met de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen pleiten we voor een integrale benadering van alle aspecten van de problematiek. Mogelijke instrumenten ter verbetering van de arbeidsmarktpositie van laaggeschoolde vrouwen zijn: de creatie van nieuwe werkgelegenheid in de dienstverlening, de verhoging van het aantal werkervaringsplaatsen, de dynamisering van het doelgroepenbeleid met ondermeer de trajectbegeleiding van risicogroepen.

In het kader van de horizontale bevoegdheid zal de Vlaamse minister van het Gelijkekansenbeleid de uitvoering van deze aanbevelingen stimuleren en opvolgen. In het bijzonder zal er in samenwerking met de Vlaamse minister bevoegd voor Tewerkstelling een sensibiliseringsactie gevoerd worden tav werkgevers om meer vrouwen te werven. Er zal een actief informatiebeleid gevoerd worden tav herintreedsters en een onderzoek naar de sectoren en kwalifikatieniveaus waar herintreedsters betere kansen krijgen op wedertewerkstelling.

Bijzondere aandacht zal ook gaan naar de zelfstandig ondernemende vrouw. Zij leven en werken in een mannenwereld van zelfstandige ondernemers. Zij worden geconfronteerd met

een eigen problematiek. Projecten rond 'Vrouw en Ondernemerschap', die een bijdrage leveren tot het opheffen van de knelpunten die zelfstandig ondernemende vrouwen ondervinden, zullen worden ondersteund.

Er zal voor Flanders Technology International 1999 een gelijkekansenstand uitgewerkt worden. De nadruk zal hierbij liggen op het thema 'Vrouw en Ondernemerschap'.

5.1.4. Migrantenvrouwen

Op 24 oktober 1998 wordt een Forum voor Migrantenvrouwen georganiseerd. Het migrantenforum wil antwoorden formuleren op vragen zoals: wat zijn de belemmeringen die migrantenvrouwen ondervinden om zich volledig thuis te voelen in onze maatschappij? Hoe kan de Vlaamse overheid bijdragen tot de emancipatie van migrantenvrouwen in de samenleving? Dit forum zal uitmonden in een aantal concrete beleidsvoorstellen.

Projecten in opvolging van het Forum zullen worden ondersteund, met een bijzondere aandacht voor de integratie van migrantenmoeders. Zij zijn een belangrijke doelgroep om het ideeëngoed van de emancipatiebeweging aan een volgende generatie jongens en meisjes door te geven en verdient daarom bijzonder aandacht voor sensibilisering.

Er moet verder gewerkt worden aan de positieve beeldvorming in de media van migrantenvrouwen. Hiertoe zal een mediacampagne worden opgestart.

5.1.6. Opvolgen van internationale verdragen en richtlijnen

In het kader van zijn internationale verbintenissen dient België aan de Afdeling Vrouwen van de Verenigde Naties, een nationaal actieplan betreffende de opvolging van de Peking-conferentie voor te leggen. Het Vlaamse Gelijkekansenbeleid werkt hieraan mee.

De activiteiten van de Raad van Europa inzake Gelijke Kansen zullen opgevolgd worden.

5.2. Het gelijkekansenbeleid voor bijzondere doelgroepen

Het beleid van positief inspelen op de beeldvorming en het voeren van positieve acties wordt aangehouden in het bevorderen van gelijke kansen voor holebi's, migranten en personen met een handicap.

Het projectmatig beleid wordt verder gevoerd. Beleidsondersteunende projecten binnen de voorgestelde prioriteiten worden ondersteund.

5.2.1. Lesbische vrouwen en homoseksuele mannen

a) Informatieverspreiding en sensibilisering

De maatschappij is vandaag nog steeds keihard voor homoseksuelen. Zij stuiten vandaag nog steeds op veel onbegrip en vooroordelen.

Jongeren hebben liefde en waardering van hun ouders nodig om open te bloeien en om evenwichtige en gelukkige mensen te worden, zeker jongeren die homoseksueel of lesbisch zijn en die daarenboven nog met een probleem van zelfaanvaarding kampen. Het aanvaardingsproces moet in het gezin beginnen. Als je in dat geval niet op de steun van je ouders kan rekenen op wie dan wel?

Er zal een ruime (meerdere mediakanalen) sensibiliseringscampagne, met een oproep tot aanvaarding en openheid, worden opgestart naar alle ouders om hen bewust te maken dat ook een van hun kinderen homoseksueel kan zijn. Een grote campagne maakt het thema bespreekbaar op een grote schaal. Het kan een eerste aanzet voor mensen om uit hun isolement te komen, hulp te zoeken of het aanvaardingsproces versnellen of op gang brengen. Aan de sensibiliseringscampagne wordt een informatief luik verbonden met nuttige informatie voor ouders, grootouders, zussen en broers die met deze problematiek geconfronteerd worden.

Er zal gewerkt worden aan het op gang brengen van een dialoog met het departement Onderwijs. Vooral in het onderwijs kan gewerkt worden aan een grotere openheid en aanvaarding rond homoseksualiteit door het thema te bespreken en de correcte informatie hieromtrent door te geven.

b) Wetenschappelijk onderzoek

Het wetenschappelijk onderzoek naar homoseksualiteit en naar de leefwereld van de holebis moet verder worden gestimuleerd.

5.2.2. Personen met een handicap

Op 27 januari 1998 werd de Vlaamse minister van het Gelijkekansenbeleid binnen de Vlaamse regering aangeduid als coördinerend minister voor wat betreft de toegankelijkheid. Binnen het gelijkekansenbeleid naar personen met een handicap ligt de prioriteit bij projecten die de toegankelijkheid (in de ruime zin van het woord) bevorderen.

a) Aangepast vervoer voor minder-mobielen

Binnen de Vlaamse regering hebben de Vlaamse ministers van Vervoer, Welzijn en Gelijkekansenbeleid zich geëngageerd tot het uitwerken van een structurele oplossing voor het aangepast vervoer voor personen met een beperkte mobiliteit. In uitvoering van dit engagement zal in samenwerking met 'de Lijn' en het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap een sensibiliseringscampagne worden opgestart. Deze campagne heeft tot doel het aanbod van aangepast, vraagafhankelijk vervoer voor personen met een ernstige handicap naar de doelgroep bekend te maken.

b) Steunpunt Toegankelijkheid

Uit verscheidene kontakten met het werkveld blijkt dat er nood is aan coördinatie van alle bestaande initiatieven en een verzamelpunt van informatie rond toegankelijkheid. Dit kan het

best verlopen via een Steunpunt 'Toegankelijkheid', dat hiertoe zal opgericht worden binnen de Cel Gelijke Kansen in Vlaanderen. Er zal samengewerkt worden met diensten en instellingen die bevoegdheden hebben op het vlak van toegankelijkheid.

Het Steunpunt wordt opgericht ter ondersteuning van iedereen die persoonlijk of beroepshalve met de problematiek wordt geconfronteerd. Het Steunpunt heeft in de eerste plaats een informatie- en sensibiliseringsfunctie. Daarnaast vervult zij ook een signaalfunctie tov de Vlaamse overheid rond problemen met Toegankelijkheid en het naleven van reglementeringen. Op langere termijn kan het Steunpunt expertise opbouwen en beleidsondersteunend werken.

5.2.3. Migranten

a) Bevordering van de tewerkstelling van migranten

In het kader van het VESOC-overleg en in opvolging van de Europese werkgelegenheidsrichtsnoeren worden positieve acties opgezet die ertoe moeten bijdragen dat bedrijven meer werkgelegenheid en stageplaatsen openstellen voor migranten. Via het bekendmaken van de 'goede voorbeelden' willen we vooroordelen wegwerken en bedrijfsleiders overtuigen dat voor de invulling van een job er geen 'kleurvereiste' bestaat. Voor deze studiedagen en mediacampagnes wordt, naast de bevoegde overheden, samengewerkt met de sociale partners, Kamers van Koophandel en Nijverheid en andere ledenorganisaties uit de bedrijvenwereld.

b) Belang van integratie en emancipatie via onderwijs

Het door de minister van onderwijs gevoerde beleid ten aanzien van (non)-discriminatie en van emancipatie en de daartoe geboden ondersteuning aan de scholen, wordt toegejuicht vanuit het gelijkekansenbeleid. Om het onderwijsbeleid verder te ondersteunen zal de minister van gelijkekansen vormingsinspanningen doen over het belang van onderwijs en over de onderwijsstructuren naar de allochtone ouders en naar de zelforganisaties.

c) Integratiebevorderende activiteiten op buurniveau

Initiatieven die gericht zijn op de integratie van autochtone en allochtone kinderen in de buurt verdienen ondersteuning. Het is immers belangrijk dat kinderen in hun ontwikkeling gelijke kansen krijgen in al zijn dimensies. De initiatiefnemers moeten reeds ankerpunten of een structurele werking hebben in de buurt. Kansarme buurten met een hoge concentratie aan migranten krijgen prioriteit.